

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาบทบาทของ
ผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น ตามการรับรู้ของครูและนักเรียนโดยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูที่สอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2532 ใน
โรงเรียนมัธยมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 4,464
คน และนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวนนักเรียน 59,218 คน

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ
Yamane โดยมีค่าความเชื่อมั่นที่ 95% (อุทุมพร จามรمان 2530 : 30) ได้กลุ่มตัวอย่างที่
เป็นนักเรียนจำนวน 397 คน ครูจำนวน 367 คน รวมจำนวนทั้งหมด 764 คน โรงเรียนมัธยม
ศึกษาตอนต้นในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานี้อยู่ในพื้นที่ทั้งหมด 38 จังหวัด ผู้วิจัยใช้วิธี
สุ่มอย่างง่าย โดยวิธีจับฉลากสุ่มจังหวัด ได้จังหวัดจำนวน 12 จังหวัด และสุ่มโรงเรียนโดย
วิธีจับฉลาก ได้จังหวัดละ 2 โรงเรียน ได้โรงเรียนทั้งหมด 24 โรงเรียน จากจำนวนขนาดของ
กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการอ่านค่าตารางของยามาเน ที่ค่าความเชื่อมั่น 95% ดังได้กล่าวมาแล้ว
ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน 397 คน ครูจำนวน 367 คน รวมจำนวนทั้งหมด 764 คน และ

ผู้วิจัยได้ใช้สูตรในการคำนวณสัดส่วนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างครูและนักเรียนจากแต่ละโรง โดยใช้สูตร
(บุญเรียง ขจรศิลป์ 2530 : 57)

$$f = \frac{n}{N}$$

f = สัดส่วนในการสุ่ม

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของกลุ่มประชากร

ได้สัดส่วนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจำนวนนักเรียนเท่ากับ 1 : 11 และสัดส่วนในการสุ่ม
กลุ่มตัวอย่าง จำนวนครูเท่ากับ 1 : 8 ได้รายชื่อจังหวัด รายชื่อโรงเรียน จำนวนครู และ
จำนวนนักเรียนที่สุ่มได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 รายชื่อจังหวัด รายชื่อโรงเรียน จำนวนครู และจำนวนนักเรียน

จังหวัดที่สุ่มได้	ชื่อโรงเรียนที่สุ่มได้	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
		นักเรียน	ครู	นักเรียน	ครู
1. นครสวรรค์	วังเมืองชนประสิทธิ์วิทยา	191	17	21	13
	แม่วงค์วิทยาคม	200	23	22	18
2. ตาก	ยกกระบัตตริวิทยาคม	64	13	7	10
	ทุ่งฟ้าวิทยาคม	60	12	7	9

ตารางที่ 1 รายชื่อจังหวัด รายชื่อโรงเรียน จำนวนครู และจำนวนนักเรียน (ต่อ)

จังหวัดที่สุ่มได้	ชื่อโรงเรียนที่สุ่มได้	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
		นักเรียน	ครู	นักเรียน	ครู
3. ลำปาง	แม่ทะประชาสามัคคี	111	20	12	16
	แม่ทะพัฒนศึกษา	173	18	19	14
4. ลำพูน	ท่ายูมเงินวิทยาคาร	107	21	12	16
	แม่ตื่นวิทยา	119	21	14	16
5. เชียงใหม่	แม่หอพระวิทยาคม	139	30	15	24
	สันป่ายางวิทยาคม	96	20	11	16
6. นครศรีธรรมราช	แหลมราษฎร์บำรุง	246	18	27	14
	นพคุณประชาสรรค์	164	19	18	15
7. พัทลุง	วชิรธรรมสถิต	200	21	22	16
	พรหมพิบัติชัยบุรี	132	32	14	25
8. นครราชสีมา	หนองงูเห่าล้อมพิทยาคม	160	22	17	17
	ท่าช้างราษฎร์บำรุง	225	19	24	15
9. บุรีรัมย์	พนมรุ้ง	161	20	17	16
	สิงห์วิทยาคม	165	16	18	12
10. ขอนแก่น	บ้านลานวิทยาคม	140	23	15	18
	รังสรรค์วิทยาคม	187	29	20	23
11. ชัยภูมิ	โนนศรีวิทยา	170	20	18	16
	นิมพลีวิทยา	126	16	13	12

ตารางที่ 1 รายชื่อจังหวัด รายชื่อโรงเรียน จำนวนครู และจำนวนนักเรียน (ต่อ)

จังหวัดที่สุ่มได้	ชื่อโรงเรียนที่สุ่มได้	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
		นักเรียน	ครู	นักเรียน	ครู
12. อุตรดิตถ์	บ้านเชียงวิทยา	123	11	14	8
	บ้านแดงพิทยาสรรค์	209	14	23	11
รวม		3,668	475	400	370

2. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด และแบบสอบถาม
ปลายเปิดแสดงความคิดเห็น

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามให้นักเรียนตอบ เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของผู้ปกครองใน
การส่งเสริมการเรียนรู้มี 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ปกครองและนักเรียน
ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของผู้ปกครองในการ
ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วน ประเมินค่า (Rating
Scale) 5 ระดับ

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามให้ครูตอบ เกี่ยวกับบทบาทที่ครูคาดหวังจากผู้ปกครองในการ
ส่งเสริมการเรียนรู้ มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน ประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นของครู

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารการวิจัย ตำราที่เกี่ยวข้อง และแนวคิดจากนักการศึกษา และผู้ปกครอง ตลอดจนการสัมภาษณ์ครูและนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 ท่าน ตรวจสอบ ความตรงตามหลักวิชา และเนื้อหา (Content Validity) ผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่าน คือ

1. นางสาวนันทนา เต็มอุดม ศึกษานิเทศก์ ปฏิบัติหน้าที่ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
2. นายวีระ เทพกรณ์ ศึกษานิเทศก์ ปฏิบัติหน้าที่ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
3. นายสุทิศ ขาสกุล ศึกษานิเทศก์ ปฏิบัติหน้าที่ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ หัวหน้าภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจแก้ไขและ เสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิไปปรับปรุงใหม่ แล้วนำไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนและครูมัธยมศึกษาโรงเรียนนิรุราษฎร์อุปถัมภ์ อำเภอกำมะกา จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู 10 คน นักเรียน 10 คน เพื่อนำไปหาค่าความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามบทบาทที่ปฏิบัติจริง 0.90 ความเที่ยงของแบบสอบถามบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครอง 0.97

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงอธิบดีกรมสามัญศึกษา เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บแบบสอบถามไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนและอาจารย์ใหญ่
3. ผู้วิจัย เป็นผู้แจกแบบสอบถามแก่ครูและนักเรียน พร้อมทั้งนัด เวลาในการรับแบบสอบถามคืน และได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์จำนวนหนึ่ง ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามที่ใช้ได้จำนวน 699 ฉบับ แยกเป็นแบบสอบถามจากนักเรียน 358 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90 และจากครู 341 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92 ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่แจกไปและได้รับคืน

<u>กลุ่มประชากร</u>	<u>แบบสอบถามที่ส่งไป</u>	<u>แบบสอบถามที่ได้รับคืน</u>	<u>คิดเป็นร้อยละ</u>
นักเรียน	400	358	90
ครู	370	341	92
รวม	770	699	91

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 699 คน มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science : SPSS) ที่สถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยดำเนินการดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงตามการรับรู้ของนักเรียนและบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองตามการรับรู้ของครูในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

4.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลด้านสถานะภาพของผู้ปกครองและครู โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) จากสูตร (ประกอบ กรรณสูตร 2524 : 135)

$$P = \frac{n}{N} \times 100$$

p = ร้อยละ

n = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มย่อย

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

4.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สูตรดังนี้

คำนวณหาค่าเฉลี่ยโดยใช้สูตร (ประกอบ กรรณสูตร 2529 : 40 - 49)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ย

x = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนคนในกลุ่มประชากร

คำนวณหาค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum x^2}{N} - \left(\frac{\sum x}{N}\right)^2}$$

เมื่อ S.D. = ค่าความ เบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x$ = ผลรวมของคะแนน

$\sum x^2$ = ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

อนึ่ง ในการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคำตอบในแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งมีลักษณะ เป็นแบบประเมินค่า การกำหนดค่าคะแนนของแต่ละข้อแบ่งออกเป็นระดับตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert อ้างใน John W. Best 1981 : 181) ดังนี้

บทบาทของผู้ปกครองปฏิบัติจริง

ปฏิบัติมากที่สุด	มีค่าคะแนน	5
ปฏิบัติมาก	มีค่าคะแนน	4
ปฏิบัติปานกลาง	มีค่าคะแนน	3
ปฏิบัติน้อย	มีค่าคะแนน	2
ปฏิบัติน้อยที่สุดหรือ	มีค่าคะแนน	1
ไม่ปฏิบัติเลย		

บทบาทที่ครูคาดหวัง

ควรมีการปฏิบัติมากที่สุด	มีค่าคะแนน	5
ควรปฏิบัติมาก	มีค่าคะแนน	4
ควรปฏิบัติปานกลาง	มีค่าคะแนน	3
ควรปฏิบัติน้อย	มีค่าคะแนน	2
ควรปฏิบัติน้อยหรือ	มีค่าคะแนน	1
ไม่ควรมีการปฏิบัติเลย		

การแปลความหมายของคะแนน ใช้เกณฑ์ของจอห์น ดับเบิลยู เบสท์ (John W. Best 1981 : 182) ดังนี้

4.50 - 5.00	มีการปฏิบัติมากที่สุดหรือควรปฏิบัติมากที่สุด
3.50 - 4.49	มีการปฏิบัติมากหรือควรปฏิบัติมาก
2.50 - 3.49	มีการปฏิบัติปานกลางหรือควรปฏิบัติปานกลาง
1.50 - 2.49	มีการปฏิบัติน้อยหรือควรปฏิบัติน้อย
1.00 - 1.49	มีการปฏิบัติน้อยที่สุดหรือควรปฏิบัติน้อยที่สุด
	ไม่มีการปฏิบัติหรือไม่ควรมีการปฏิบัติ

4.1.3 เปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามการรับรู้ของนักเรียนและครูโดยการทดสอบค่าที (t - test) ดังนี้ (ประคอง กรมสุต 2529 : 51)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

t = ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย

$\bar{X}_1$ = มัชฌิม เลขคณิตของข้อมูลในกลุ่มที่ 1

$\bar{X}_2$ = มัชฌิม เลขคณิตของข้อมูลในกลุ่มที่ 2

s_1^2 = ความแปรปรวนของข้อมูลในกลุ่มที่ 1

s_2^2 = ความแปรปรวนของข้อมูลในกลุ่มที่ 2

n_1 = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มที่ 1

n_2 = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มที่ 2

ต่อจากนั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางและมีการบรรยายประกอบ